

JAARVERSLAG 2018

SHARP/ArnoSchuitemaker

Arno
Schuitemaker

VOORWOORD

Het jaar 2018 was een bijzonder jaar. In juni ging *The Way You Sound Tonight* in wereldpremière tijdens het Holland Festival in de Rabozaal van Internationaal Theater Amsterdam. Al weken vooraf waren de voorstellingen uitverkocht en werden extra data bijgeboekt. De voorstelling is met veel enthousiasme ontvangen door publiek, pers en (internationale) programmeurs. Slechts een paar weken na het Holland Festival was er opnieuw werk van Arno Schuitemaker te zien in Amsterdam: *If You Could See Me Now* stond in een uitverkochte Melkweg tijdens Julidans. Zo stonden twee verschillende voorstellingen binnen een maand op dé toonaangevende internationale podiumkunstenfestivals van Amsterdam. En met deze hoogtepunten was de festivalzomer nog niet eens ten einde: in augustus was *The Way You Sound Tonight* drie dagen te zien op Festival Boulevard in 's-Hertogenbosch en kon ook daar rekenen op een opgetogen ontvangst.

Eerder in het jaar, in januari, startte de tournee van *If You Could See Me Now*, het laatste deel van de trilogie voor drie dansers dat eind 2017 in première ging. De voorstelling is gedurende het jaar in totaal 16 steden in Nederland, Duitsland en Frankrijk te zien geweest. Er waren ook reprises van ouder werk. De eerste twee delen van de trilogie, *I will wait for you* en *WHILE WE STRIVE*, werden op verschillende momenten in het jaar hernomen en het korte duet *Together_till the end* werd opnieuw ten tonele gebracht en door velen bezocht tijdens de Uitmarkt in Amsterdam.

In 2018 realiseerden we 42 voorstellingen en activiteiten in Amsterdam, in Nederland en in het buitenland. In totaal bereikten al deze voorstellingen en activiteiten ruim 5.000 mensen. Ten opzichte van de realisatie in 2017 is de gemiddelde publieksgroei per voorstelling 22%!

We zijn enorm trots op de artistieke resultaten en de groei van de naamsbekendheid, wat de positie van het werk – met name in Amsterdam en internationaal – heeft verstevigd. Ten tijde van het schrijven van het ondernemingsplan 2017-2020 was niet verwacht dat de organisatie nu al op dit punt zou staan, want ook de ambitie om een voorstelling voor de grote zaal te maken is met *The Way You Sound Tonight* eerder waargemaakt dan toentertijd voor mogelijk werd gehouden.

Desalniettemin maken bestuur en directie zich wel enige zorgen over de verdere groei: met de beperkte financiële middelen waarmee de organisatie haar bedrijfsvoering kan doen, zijn er uitdagingen om enerzijds de bereikte artistieke kwaliteit te bewaken en verder te laten groeien, en anderzijds de zakelijke kant van de organisatie verder te professionaliseren en te verstevigen. Het is dan ook de ambitie om voor de toekomst meer financiële slagkracht te creëren en manieren te vinden om duurzaam om te gaan met de grote inzet van de directie die zij binnen de huidige kaders weet te leveren.

In dit bestuursverslag leest u meer over alle ontwikkelingen in 2018, waarbij nader ingegaan wordt op de groeiende impact die Arno Schuitemaker (artistiek leider) en Joriene Bom (zakelijk leider) in samenwerking met hun teams hebben weten te bewerkstelligen.

Amsterdam, 31 maart 2019,

Benien van Berkel, bestuursvoorzitter,
namens het bestuur van Stichting SHARP/ArnoSchuitemaker

INHOUD

VOORWOORD	1
IMPACT	3
The Way You Sound Tonight in wereldpremière tijdens het Holland Festival	3
Context	3
Pers en publiek	4
<i>If You Could See Me Now</i> op tournee in binnen- en buitenland	5
Context	5
Pers en publiek	6
Reprisetournees in binnen- en buitenland	6
I will wait for you	6
WHILE WE STRIVE	7
Together_till the end	7
Speciaal project: Club Éclectique	7
Wortelen in Amsterdam met activiteiten	8
PUBLIEK	9
AANTALLEN EN BEREIK	10
STAKEHOLDERS	10
Amsterdam	10
Coproductenten	11
Fondsen	11
Internationaal netwerk	11
BESTUUR EN ORGANISATIE	12
Bestuurssamenstelling	12
Governance Code Cultuur en Code Culturele Diversiteit	12
Directie	12
Fair Practice	12
Vrijkaartenbeleid	12
Cyberveiligheid en wet- en regelgeving omtrent privacy	13
FINANCIËN	13
Exploitatieresultaat en bestemmingsreserve	13
Percentage eigen inkomsten	13
Financiële positie op 31 december	13
TOEKOMST	13

IMPACT

"Als een stroomstoot, zo voelt de dans van Arno Schuitemaker soms. Hypnotiserende bewegingen op elektronische minimal music. Dat gaat over energie, dat geeft spanning, en houdt je ademloos geboeid." (VPRO)

The Way You Sound Tonight in wereldpremière tijdens het Holland Festival

Op 17 juni 2018 ging *The Way You Sound Tonight* in première tijdens het Holland Festival op het toneel van de Rabozaal van Internationaal Theater Amsterdam. Hiermee ging de wens van Arno Schuitemaker in vervulling om een voorstelling voor de grote zaal te maken.

In de toneel-op-toneel setting nemen vijf performers het publiek, dat aan weerszijden van het toneel zit, mee in een realiteit die radicaal is doorgevoerd. Er lijkt geen begin en geen eind. Op de indrukwekkende elektronische muziek van componist/gitarist Aart Strootman, dat uit luidsprekers onder, achter en voor het publiek komt, gaan de performers onafgebroken door in cycli van telkens een uur die eeuwig zouden kunnen duren: afstand en nabijheid, dag en nacht, adem en hartslag. Door de steeds andere samenstelling van de performers heeft de groep die als eerste het continuüm binnenkomt gedurende dat ene uur nét een andere beleving dan de bezoekers die het volgende uur meemaken. Onbegrensd in energie, stromend en stomend, is *The Way You Sound Tonight* een steeds intenser wordende ervaring die je ondergaat als een trance, en daarna voelbaar nagonst.

Voor Arno Schuitemaker betekende *The Way You Sound Tonight* opnieuw een belangrijke stap in zijn artistieke ontwikkeling en liet hij zien dat hij in staat is om sterk werk voor de grote zaal te maken. In samenwerking met zijn artistieke team, waarbij voor het eerst samenwerkte met componist/gitarist Aart Strootman en lichtontwerper Jean Kalman, wist hij zijn taal verder te verdiepen en nieuwe elementen zoals surround sound, live muziek en een transformerend decor aan zijn werk toe te voegen. De synergie, die door het samenkomen van alle elementen ontstond, bracht het geheel naar grote hoogten en maakte de theaterervaring nóg intenser.

Arno Schuitemaker ontwikkelde de voorstelling met dramaturg Guy Cools, dansers Stein Fluijt, Revé Terborg, Ivan Ugrin, Jade Stenhuijs en Piet Defrancq, componist/gitarist Aart Strootman, lichtontwerper Jean Kalman en kostuumstyliste Jorrien Schoneveld. Het team had twee residentieperiodes: in maart bij coproducent Le Pacifique in Grenoble en van half april tot half mei in Parijs bij coproducent Chaillot - Théâtre national de la Danse.

Na de try-outs, première en voorstellingen tijdens het Holland Festival stond de voorstelling in augustus maar liefst drie dagen op Festival Boulevard in 's-Hertogenbosch, waarbij danser Mark Christoph Klee danser Stein Fluijt verving. In 2019 vervolgt de tournee langs theaters in Nederland en Europa.

Context

Op het Holland Festival werden voor het publiek inleidingen verzorgd door programmamaker Lisa Grijsenhout en ging dramaturg Guy Cools na afloop van de tweede avond, bijgewoond door een grote groep bezoekers, in gesprek met Arno over de voorstelling. Arno ging op Festival Boulevard in gesprek met presentatrice Nazmiye Oral tijdens het Gesprek van de Dag.

Pers en publiek

The Way You Sound Tonight werd met zeer positieve reacties ontvangen. Zo noemde Cultuurpers het "een van de hoogtepunten" van het Holland Festival. Recensente Fransien van der Putt was onder de indruk van deze nieuwe voorstelling en schreef in hetzelfde medium: "Arno Schuitemaker overtreft zichzelf met ragfijn *The Way You Sound Tonight*. (...) Het is Schuitemaker buitengewoon goed gelukt om

het in de Nederlandse dans decennialang zo dominante, louter visueel-esthetisch ingezette lichaam, te vervangen door een voelende, resonerende inzet van dansers." Er waren meer zeer positieve reacties in uiteenlopende media, van nationale kranten, vakbladen en theaterblogs:

"Beste voorstelling van het seizoen" - *Lisa Reinheimer, Theatermaker*

"De loep als basis voor de radicaal doorgevoerde stroom aan beweging is een centraal thema. De voorstelling eindigt zoals het begint: een danser in het schemerdonker, de beweging klein gehouden. (...) Ook in de belichting is het cyclische briljant doorgevoerd." - *Alexander Hiskemuller, Trouw*

"...ik besef dat je als publiek ook onderdeel van de voorstelling bent. Te gek dat Arno Schuitemaker ons de kans geeft dit (...) te mogen ervaren." - *Emilia Nova, 8WEEKLY*

The Way You Sound Tonight - foto Sanne Peper

Ook het publiek hield zijn enthousiasme niet voor zich en deelde die reacties met ons. Zo gaf een twintiger Arno na afloop van een van de voorstellingen op Festival Boulevard een warme handdruk en zei: "Fucking vet". Een veertiger antwoordde op het verzoek om de zaal na de voorstelling te verlaten met "maar ik wil hier voor altijd blijven".

Met de voorstellingen op het Holland Festival en op Festival Boulevard wist The Way You Sound Tonight een grote groep bezoekers te bereiken.

Verschillende landelijke media gaven aandacht aan het feit dat Arno Schuitemakers werk op het Holland Festival in première ging. De meest in het oog springende waren:

VPRO nam *The Way You Sound Tonight* op in hun 10 Holland Festival tips en zond op 16 juni 2018 op NPO2 op primetime een item uit waarin presentatrice Janine Abbring in de VPRO Holland Festival Special een van de laatste repetities van *The Way You Sound Tonight* bezocht.

Journaliste Jacq. Algra interviewde Arno Schuitemaker rondom de voorstelling dat werd gepubliceerd in Het Parool op 2 juni in de Holland Festival Special van de krant.

Het televisieprogramma *Theater: Ein Fest!* van het Duitse ZDF bezocht *The Way You Sound Tonight* op het Holland Festival en zond op 14 juli fragmenten van de voorstelling en een interview van presentatrice Nina Sonnenberg met Arno Schuitemaker uit in Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk.

<i>The Way You Sound Tonight</i> in 2018	
<u>Theater / Festival</u>	<u>Plaats</u>
Holland Festival	Amsterdam
Festival Boulevard	Den Bosch

***If You Could See Me Now* op tournee in binnen- en buitenland**

Naast het maken en in première laten gaan van de nieuwe voorstelling, waren ook eerdere voorstellingen volop in beweging. In januari startte in Theater Kikker in Utrecht de tournee van *If You Could See Me Now*. De voorstelling was vlak voor het einde van 2017 in première gegaan en reisde in de eerste maanden van het jaar langs 11 steden in het land.

In mei keerde *If You Could See Me Now* terug naar Duitsland, waar het in Neurenberg de Duitse première beleefde. Ditmaal was de voorstelling onderdeel van het depARTures festival in München. Twee maanden later werd het werk uitgevoerd voor een uitverkochte zaal tijdens Julidans in Amsterdam. In het najaar volgde de Franse première in Marseille tijdens Festival Actoral, reisde de voorstelling af naar Heerenveen en stond het voor het eerst in Maastricht in AINSI, de vlakkevloerzaal van Theater aan het Vrijthof.

Context

Rondom de voorstellingen in Nederland werd er met een randprogramma context en verdieping gegeven, voorafgaand of na afloop van de voorstelling. Altijd in overleg met het theater wat het best bij hun publiek zou passen en dus op maat, werden er verschillende dansexperts betrokken, waaronder criticus en dansdramaturg Lisa Reinheimer, dramaturg Guido Jansen, zintuigenexpert Thijs Hannaart en danskenner Evelien van de Sande.

De ene keer zetten ze de ontwikkeling van de hedendaagse dans uiteen en boden daarmee een perspectief op het hedendaagse werk van Arno. De andere keer verleidden ze het publiek om de voorstelling op de minst rationale manier en dus vooral zintuiglijk te ervaren. De aanwezigen waren telkens enthousiast over deze inhoudelijke bijdragen rondom de voorstelling. Alle contextactiviteiten waren op vertoon van een ticket voor de voorstelling gratis toegankelijk.

Pers en publiek

Het Franse online magazine [ma culture](#) interviewde Arno aan het begin van het jaar over zijn werk. Op Instagram en Facebook lieten vooral jonge bezoekers bijzondere reacties achter.

<i>If You Could See Me Now in 2018</i>	
<u>Theater / Festival</u>	<u>Plaats</u>
Theater Kikker	Utrecht
LUX	Nijmegen
Chassé Theater	Breda
Toneelschuur	Haarlem
Verkadefabriek	Den Bosch
de Meervaart	Amsterdam
Theater a/d Rijn	Arnhem
Theater Ins Blau	Leiden
De Nieuwe Vorst	Tilburg
Theater Rotterdam	Rotterdam
Korzo	Den Haag
Joint Adventures	München
Julidans	Amsterdam
AINSI	Maastricht
Festival Actoral (2x)	Marseille
Posthuis Theater	Heerenveen

Reprisetournees in binnen- en buitenland

I will wait for you

Inmiddels al uit 2016 maar nog altijd met even groot succes is *I will wait for you* verschillende keren uitgevoerd. Voor het eerst stond het werk van Arno Schuitemaker ermee in het Friese Heerenveen. Ook keerde de voorstelling na anderhalf jaar terug naar Frascati in Amsterdam.

I will wait for you stond daarnaast in het buitenland op het programma en werd in uitverkochte zalen bewonderd bij Trafó – House of Contemporary Arts in Boedapest en bij Sala Hiroshima in Barcelona. In de pers verscheen onder andere deze mooie reactie:

“Het werk is een wonder.” – Jordi Sora, Escena de la memòria over *I will wait for you* in Barcelona

De voorstelling sprong zelfs in het oog van de jury van Theatre Barcelona. Samen met vier andere voorstellingen werd *I will wait for you* in Barcelona genomineerd als beste dansvoorstelling van het theaterseizoen.

<i>I will wait for you in 2018</i>	
<u>Theater / Festival</u>	<u>Plaats</u>
Schouwburg De Kunstmin	Dordrecht
Posthuis Theater	Heerenveen
Trafó - House of Contemporary Arts	Boedapest
Sala Hiroshima	Barcelona
Frascati	Amsterdam

WHILE WE STRIVE

Op verzoek van Grand Theatre in Groningen werd *WHILE WE STRIVE* in reprise gebracht en stond deze voorstelling uit 2015 er vlak voor Kerst op de planken. Grand Theatre presenteerde met dit werk het eerste deel van de trilogie voor drie dansers waarin Arno Schuitemaker heeft gewerkt aan het versterken van de zintuiglijke ervaring van het publiek door de integratie van beweging, licht en muziek/geluid.

Met het programmeren van het volledige drieluik geeft het Groningse theater het publiek niet alleen de kans om het werk van Arno Schuitemaker te leren kennen maar ook om de ontwikkeling ervan in korte tijd te volgen door de andere twee voorstellingen uit de trilogie die in het begin van het 2019 op het programma staan.

Eerder in het jaar was *WHILE WE STRIVE* tweemaal te zien in Zuid-Frankrijk, bij KLAP Maison pour la danse in Marseille en in La Garance in de stad Cavailon.

<i>WHILE WE STRIVE in 2018</i>	
<u>Theater / Festival</u>	<u>Plaats</u>
KLAP Maison pour la danse	Marseille
La Garance	Cavailon
Grand Theatre	Groningen

Together_till the end

Binnen het dansprogramma van de jaarlijkse Uitmarkt in Amsterdam was het duet *Together_till the end* te beleven in het Muziekgebouw aan 't IJ. Dit werk uit 2015 leende zich als korte voorstelling van 25 minuten uitstekend voor deze setting.

<i>Together_till the end in 2018</i>	
<u>Theater / Festival</u>	<u>Plaats</u>
Uitmarkt	Amsterdam

Speciaal project: Club Éclectique

Op uitnodiging van Het Huis in Utrecht cureerde Arno Schuitemaker de Club Éclectique avond. Tijdens deze avond krijgt de maker carte blanche om het publiek mee te nemen in zijn of haar fascinaties. Arno koos ervoor om de inspiratiebronnen voor *The Way You Sound Tonight* als uitgangspunt te nemen en bracht de bezoekers door alle ruimtes van Het Huis in een transformerende avond, waarbij het een in het

ander overliep: van work-in-progress naar lezing, van gesprek naar mini-concert. Op programma stonden onder andere beelden van het werk van de Italiaanse theatermaker Alessandro Sciarroni, een lezing van soundscape kenner Machiel Spaan, Arno Schuitemaker ging in gesprek met huisdramaturg Marijn Lems, er was een *work-in-progress* met danser Ivan Ugrin en een kort muziekconcert door componist Aart Strootman als afsluiting.

Wortelen in Amsterdam met activiteiten

Zoals bij de voorstellingen omschreven is, zetten we vaak contextactiviteiten in met als doel het publiek te betrekken bij het werk van Arno en hedendaagse dans en podiumkunst in het algemeen. Daarnaast ontwikkelen we op zichzelf staande activiteiten om een specifieke – soms voor ons nieuwe – publieksgroep te ontmoeten. In onze thuisstad Amsterdam zetten we hier extra op in; in onze eigen buurt in Amsterdam-Noord, met partners in de andere stadsdelen en met de theaters waar de voorstellingen te zien zijn.

If You Could See Me Now - foto Sanne Peper

In maart was Arno Schuitemaker een van de twee gasten op het vriendendiner van het Holland Festival dat jaarlijks voor een groep hartsvrienden door het festival georganiseerd wordt. Tussen een van de gangen werd hij geïnterviewd door programmeur Annemieke Keurentjes en vertelde aan de aanwezigen over zijn werk en plannen voor *The Way You Sound Tonight*.

Een van de hoogtepunten van het jaar qua activiteiten was de “sneakpeak” in A Lab. Sinds maart 2018 is het kantoor van SHARP/ArnoSchuitemaker gevestigd in deze creatieve hub, die bestaat uit ruim 300

creatieve professionals en jonge bedrijven. Naast de dagelijks interessante ontmoetingen met onder andere app-developpers, robotmakers en light designers, wilden we ons nieuwe netwerk graag live laten kennismaken met ons werk. In december lieten we met groot succes een sneakpeak van *If You Could See Me Now* zien met de dansers Ivan Ugrin, Stein Fluijt en Revé Terborg. Velen van de ruim 90 jonge *young creatives* zagen voor het eerst werk van Arno en waren er laaiend enthousiast over. Eén zei zelfs: "Ik wist niet wat ik hiervan moest verwachten, maar nu snap ik waarom ik de hele voorstelling wil gaan zien in het theater".

Een andere bijzondere activiteit was de openbare repetitie van *WHILE WE STRIVE* in Dansmakers in Amsterdam Noord. Op een koude wintermiddag verzamelde een groep geïnteresseerde Amsterdammers zich om een repetitie bij te wonen en zo de dansers, Arno en het werk van binnenuit beter te leren kennen.

Ondertussen werkten we dit jaar aan een verdere ontwikkeling van onze worteling in Amsterdam om nog gerichter ons lokale publiek te kunnen bereiken en zelfs opzoeken.

PUBLIEK

De gemiddelde zaalbezetting groeide 22% ten opzichte van vorig jaar en dat is uitzonderlijk. Naast ons bestaande publiek hebben we dus veel nieuw publiek weten te vinden en te bereiken. De 22% groei is zelfs 10% hoger dan we voor ogen hadden in 2018.

Met deze groei, is de samenstelling van het publiek in 2018 ook diverser geworden: van jong tot oud, man/vrouw/neutraal, van uiteenlopende nationaliteiten en achtergronden én van liefhebber tot nieuwkomer. We weten ook dat er een echte fan-base is ontstaan; er is een bescheiden database opgebouwd en we merken het omdat we ze na afloop van de voorstelling ontmoeten bij het nagesprek of omdat we ze zomaar onderweg tegenkomen. Arno werd in de herfst van 2018 in het vliegtuig onderweg naar Amerika nog aangesproken door een stewardess van de betreffende luchtvaartmaatschappij: "Bent u dé Arno Schuitemaker?" Deze fan herkende zijn naam in het passagiersmanifest. Ze had eerder in het jaar *I will wait for you* gezien en vond het fantastisch.

Wat ook opvalt, zijn de reacties van twintigers en dertigers. De zeggingskracht en de impact van de voorstellingen onder twintigers en dertigers blijkt groot, ondanks dat het aandeel van deze groep (naar schatting) slechts 10-15% is van ons totale bereik. We denken dat er dan ook veel potentie voor groei is binnen deze groep. In 2019 willen we investeren in nieuwe methodes om deze groep nog beter te bereiken en te verbinden. Meer hierover in het hoofdstuk Toekomst.

We constateren hiernaast ook dat er verschillen zijn in het publieksbereik. Waar in Amsterdam en grote steden de zalen vaak uitverkocht zijn, vallen bezoekersaantallen in de rest van Nederland soms tegen. Niet in alle theaters staat hedendaagse dans hoog op de agenda en in een enkel geval gaan de lagere aantallen samen op met een soms moeizamere samenwerking met marketingafdelingen van de betreffende theaters dan op andere plekken. Het weerhoudt ons er daarentegen niet van om (telkens) nieuwe strategieën te ontwikkelen om ook op dit punt het onderste uit de kan te halen. In 2018 hebben we het online adverteren op social media op een hoger plan gebracht en zijn we met de theaters waar we een goede band mee hebben een nauwere marketingsamenwerking aangegaan: we wisselen datagegevens uit, maken teksten die specifiek passen bij het publiek van dat theater. Omdat de resultaten van deze inspanningen de kaartverkoop ten goede komen, gaan we in 2019 verder met deze "marketing-op-maat" in verschillende steden in Nederland. We hopen hiermee meer impact te maken en aan draagkracht te winnen om de publieksaantallen in regionale steden te laten groeien.

AANTALLEN EN BEREIK

In totaal waren er 42 voorstellingen en activiteiten die 5.036 bezoekers bereikt hebben. Hieronder vallen 14 voorstellingen en activiteiten in Amsterdam met 1.993 bezoekers.

Totalen 2018	Voorstellingen en activiteiten	Bezoekers	Stijging t.o.v. 2017
Amsterdam	14	1.993	366%
Totaal (binnen- en buitenland, incl. activiteiten in Amsterdam)	42	5.036	37%

Conclusies uit deze totalen:

- Opvallend is het bereik in Amsterdam: van 428 naar 1993 bezoekers betekent een stijging van maar liefst 366% ten opzichte van vorig jaar. Het is mede te danken is aan de uitverkochte voorstellingen op het Holland Festival en Julidans en de goed bezochte voorstelling op de Uitmarkt.
- Het totale bereik bij de in totaal 42 voorstellingen en Amsterdamse activiteiten steeg met 37%.

Als we alleen naar de voorstellingen kijken en de activiteiten in Amsterdam buiten beschouwing laten, zien we de volgende gemiddelden per voorstelling:

Gemiddelden 2018	Voorstellingen	Gemiddeld aantal bezoekers	Stijging t.o.v. 2017
Amsterdam	8	217	136%
Totaal (binnen- en buitenland)	36	133	22%

- In Amsterdam stegen de gemiddelde bezoekersaantallen per voorstelling met 136% (van 92 naar 217 gemiddeld per voorstelling), meer dan een verdubbeling.
- Met een stijging van 22% is de beoogde groei van de gemiddelde publieksopkomst per voorstelling - die een groei van 12,5% als doelstelling had - ruimschoots behaald.

Met 36 voorstellingen in binnen- en buitenland blijft het totaal met 2 voorstellingen achter ten opzichte van het plan voor 2018. Het geplande aantal voorstellingen van 38 was echter behaald als er twee voorstellingen in Theater Rotterdam in december van het jaar niet waren verplaatst naar 2019. Deze verplaatsing werd gedaan om *The Way You Sound Tonight* beter tot zijn recht te laten komen in een andere zaal dan waar de voorstelling in eerste instantie geprogrammeerd was.

Naast de 42 voorstellingen en activiteiten in Amsterdam, waren er gedurende het jaar ook vele (context)activiteiten in binnen- en buitenland, waaronder 14 inleidingen en nagesprekken bij de voorstellingen die meer dan 350 bezoekers bereikten.

STAKEHOLDERS

Amsterdam

In Amsterdam werken we al meerdere jaren samen met Frascati en Theater de Meervaart. Sinds dit jaar zijn ook de banden met het Holland Festival, Julidans en Internationaal Theater Amsterdam stevig(er) opgebouwd. We onderhouden een goede relatie met ICK Amsterdam, Dansmakers Amsterdam en zijn ook in contact met het platform BAU. Ook met lokale makers, dansers en andere programmeurs blijven we continu in dialoog en delen we kennis en kunde.

Coproducenten

In 2017 constateerden we al dat coproducenten belangrijker worden, in 2018 bleken ze wederom van groot belang in het mede mogelijk maken van *The Way You Sound Tonight*. Vanwege het draagvlak, de vaak uitgebreide montageruimte die zij kunnen bieden en de substantiële financiële bijdragen. Met DansBrabant in Tilburg, al jarenlang een trouwe partner, zijn we in 2018 opnieuw een coproductierelatie aangegaan voor *The Way You Sound Tonight*. Naast het Holland Festival zijn we voor deze nieuwe productie ook nieuwe samenwerkingsrelaties aangegaan met Théâtre national de la Danse (met een van de grootste theaters in Parijs Chaillot) en met Le Pacifique CDCN in samenwerking met CEN2 Centre chorégraphique national de Grenoble.

Together_till the end - foto Alwin Poiana

Fondsen

Naast coproducenten, blijven subsidies en projectbijdragen van publieke en private fondsen van groot belang. 2018 is het tweede jaar waarin de organisatie financiële ondersteuning ontving van het Amsterdams Fonds voor de Kunst in het kader van het Kunstenplan 2017-2020. De creatie van *The Way You Sound Tonight* is financieel ondersteund door met projectbijdragen van Fonds Podiumkunsten, Fonds 21 en het NORMA Fonds. Met andere fondsen, die de lopende producties als *I will wait for you* en *If You Could See Me Now* hebben ondersteund, hebben we goed contact onderhouden, waaronder Ammodo, Prins Bernard Cultuurfonds en VSBfonds. Waar mogelijk hebben we met hen gesprekken gevoerd over het vervolg van de relatie.

Internationaal netwerk

Tot slot werden dit jaar de internationale contacten weer verder uitgebreid. Bijzonder was de kennismakingstoer door Arno in Canada en in de Verenigde Staten om mogelijke toekomstige

samenwerkingen te ontdekken en programmeurs aldaar beter te leren kennen. Op basis van de aard van verschillende gesprekken verwachten we dat er in 2020 samenwerkingen uit voortkomen.

BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuurssamenstelling

De drie bestuursleden uit 2017 zijn aangebleven en in september 2018 trad een vierde bestuurslid toe. Daarmee bestaan het bestuur in 2018 uit:

- Benien van Berkel, voorzitter (Eigenaar Benien Performing Arts Management)
- Elsbeth Habets, penningmeester (Accountant PricewaterhouseCoopers)
- Roeland Dekkers, secretaris (Zakelijk leider Bonte Hond)
- Vanaf september 2018: Hakima Nouzi, bestuurslid (controller Beurs van Berlage)

Nevenfuncties:

- Benien van Berkel: secretaris bestuur Felix Meritis/De Rode Hoed/De Nieuwe Liefde/Theatercompagnie, bestuurslid Cappella Amsterdam, bestuurslid Ulrike Quade Company, lid Adviesraad Cultuur van Amsterdam Marketing
- Roeland Dekkers: geen
- Elsbeth Habets: voorzitter bestuur Van 't een Komt 't Ander
- Hakima Nouzi: geen

Governance Code Cultuur en Code Culturele Diversiteit

Het bestuur van SHARP/ArnoSchuitemaker neemt verantwoordelijkheid voor het in acht nemen van de Governance Code Cultuur en de Code Culturele Diversiteit. Zij handelt vanuit de missie van de stichting om hedendaagse dansvoorstellingen te ontwikkelen, te produceren en uit te voeren en heeft een bestuursmodel gekozen dat bij de organisatie past: kader- en beleidsvormend. Het bestuur is betrokken, neemt verantwoordelijkheid voor de organisatie, het financieel beleid en risicobeheer. Het bestuur hecht, ondanks de relatieve kleinschaligheid van de organisatie, waarde aan (culturele) diversiteit en zet zich in om dit te waarborgen, ook in de samenstelling van het bestuur.

Directie

De directie wordt gevormd door artistiek leider/choreograaf Arno Schuitemaker en zakelijk leider Joriene Blom. Beiden werken samen met en worden ondersteund door tijdelijke krachten. We maken en produceren de voorstellingen, zorgen voor fondsenwerving en coproducten, doen de binnen- en buitenlandse verkoop en de marketing. Onze tijdelijke krachten betrekken we bij voorkeur bij meerdere projecten waardoor ze een verantwoordelijkheid hebben in plaats van alleen een uitvoerende taak. Op deze manier bouwen we met beperkte middelen aan meer continuïteit, wat SHARP/ArnoSchuitemaker ook een betere werkgever maakt; we bieden onze mensen graag ruimte om lange termijn te ontwikkelen.

Fair Practice

Het bestuur werkt onbezoldigd en is gezamenlijk bevoegd. In haar bezoldigingsbeleid voor de dagelijkse leiding van de organisatie en voor hen die (als zelfstandige) voor de stichting werken, volgt het de CAO Toneel en Dans 2016-2019 als richtlijn.

Vrijkaartenbeleid

Het vrijkaartenbeleid ten opzichte van 2017 is ongewijzigd. Voor premières worden pers, programmeurs en collega's uitgenodigd tot een bepaald maximum. Voor overige voorstellingen in binnen- en buitenland geldt dat pers en programmeurs soms een vrijkaart ontvangen tot een algemeen maximum van vier per

voorstelling (per voorstelling, niet per persoon). In een enkel geval wordt in samenwerking met een theater een wedstrijd, bijvoorbeeld een prijsvraag, ontwikkeld waarbij twee of meerdere vrijkaarten te winnen zijn.

Cyberveiligheid en wet- en regelgeving omtrent privacy

Betreffende cyberveiligheid worden de reguliere veiligheidsadviezen in acht genomen waaronder een firewall, virusscanner, spamfilter en beveiligde internetverbinding. De wet en regelgeving omtrent privacy wordt gevolgd: e-mailadressen en publieksgegevens worden alleen na toestemming voor een bepaald doel opgeslagen.

FINANCIËN

Exploitatieresultaat en bestemmingsreserve

Het exploitatieresultaat is - € 5.251, hetgeen € 2.377 lager is dan het tekort dat is begroot. Dit exploitatieresultaat is uit de bestemmingsreserve van € 11.980 gefinancierd (dat als bestemming had internationalisering, een productieleader en de nieuwe productie in 2018). Het eigen vermogen bedraagt per 31 december 2018 € 9.887 waarvan € 6.729 de bestemmingsreserve is.

Percentage eigen inkomsten

Het percentage eigen inkomsten is gestegen ten opzichte van de meerjarenbegroting van 55% naar 59% en daarmee 1% hoger dan de realisatie in 2017. Dit komt door – zowel verhoudingsgewijs als in bedrag – hogere publieksinkomsten en hogere overige inkomsten (coproductiebijdragen) dan begroot.

Financiële positie op 31 december

De totale activa is 45% gedaald als gevolg van afname vorderingen (nog te ontvangen subsidies 7k en kortlopende vorderingen 26k). Voor de voorstellingen is in april 2018 een lichttafel aangeschaft die is geactiveerd op de balans en over 5 jaar wordt afgeschreven. De quick ratio is 1,1: SHARP/ArnoSchuitemaker is dus voldoende liquide om op korte termijn de schulden te betalen (de current ratio is niet van toepassing omdat er geen voorraden zijn). De financiële positie van SHARP/ArnoSchuitemaker per 31 december 2018 is hiermee gezond te noemen. In de jaarrekening zijn de grondslagen van waardering en resultaatbepaling opgenomen.

TOEKOMST

Het werk van Arno Schuitemaker is in korte tijd snel gegroeid. De artistieke kwaliteit van een nieuwe voorstelling verlegt telkens de grenzen ten opzichte van de vorige en de podia waar het werk staat zijn van groter formaat. De keerzijde is echter dat de organisatie kwetsbaar is met een beperkt beschikbaar fte (0,8) voor de bedrijfsvoering. Dit is waar naar de toekomst toe groei in moet zitten om de kwaliteit, zowel op artistiek als op zakelijk niveau, te kunnen blijven garanderen. Ook willen we de (torenhoge) inzet van de directie op een duurzamere manier laten renderen. Het is en blijft daarbij onze belangrijke taak om op alle gebieden de vinger aan de pols te houden - en om soms stevige keuzes te maken in wat wel en wat niet kan.

Desalniettemin zien we veel potentie en willen we er dolgraag mee aan de slag. Een kans zien we in het verbinden van meer twintigers en dertigers omdat we aan hun reacties horen dat de voorstellingen bij hen aanslaan. We zien hen echter nog niet in groten getale terug in de theaters. Daarom willen we in 2019 de markt buiten het theater verkennen met een nieuwe korte voorstelling die we presenteren buiten het reguliere theater, tijdens dancefestivals, clubs en in andere omgevingen, om de twintigers en dertigers beter bekend met ons werk te maken. Ook is er behoefte aan een nieuwe inkomstenstroom die

niet afhankelijk is van prestaties en aantallen: een donatieprogramma. Om aan de slag te gaan met deze kansen en voor het formeren van daadkrachtige teams, is (simpelweg) geld nodig. Omdat de financieringsstructuur in onze sector over het algemeen gericht is op het financieren van het maken van voorstellingen, is het lastig hier budget voor te vinden. Het initiatief van het AFK met de regeling projectsubsidie Innovatie kan hét grote verschil maken. Begin 2019 is er een aanvraag ingediend en we kijken uit naar wat de commissie van onze plannen vindt.

In 2019 wordt ook gestart met de creatie van een nieuwe voorstelling voor de midden- en grote zaal. Er is voor gekozen om dit nieuwe werk niet in dit volgende jaar uit te laten komen, maar de première pas in 2020 te laten plaatsvinden om rust en ruimte voor de uitwerking van de innovatieplannen te creëren. Er zal, op uitnodiging van een van de coproducten La Place de la Danse - Centre de développement chorégraphique national Toulouse Occitanie in Toulouse in het najaar van 2019 wel een eerste korte, kleinschalige versie van het volgende project vertoond worden. Ondertussen zullen de bestaande voorstellingen verder op tournee gaan door binnen- en buitenland. Zo zal *The Way You Sound Tonight* te zien zijn in Nederland en Italië en reist *If You Could See Me Now* onder andere af naar Zwitserland, Frankrijk, Cyprus, Spanje en België.

Door in dit iets rustigere tempo te produceren, ontstaat tijd en ruimte om komend jaar de organisatie te verstevigen en zo te groeien naar de visie die we voor ogen hebben: er is geen onderscheid meer tussen artistiek innoveren en zakelijk innoveren, het is één beweging.

The Way You Sound Tonight - foto Sanne Peper